

Пропозиції Пенсійного фонду України
до проєкту Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо
удосконалення пенсійного законодавства”, внесеного
народними депутатами України Королевською Н. Ю. та іншими
реєстраційний номер 4668-1 від 15 лютого 2021 року
I читання

1. Пенсійний фонд України не підтримує законопроект у запропонованій редакції.

2. Законопроект є альтернативним (далі – альтернативний законопроект) до проєкту Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення пенсійного законодавства”, внесеного Кабінетом Міністрів України за реєстраційним номером 4668 від 28 січня 2021 року (далі – основний законопроект), яким на відміну від основного законопроекту пропонується запровадити норми, що не узгоджуються із принципами стабільності та системності законодавства, допускають неузгодженості між нормативно-правовими актами, що мають однакову юридичну силу, порушують принцип правової визначеності.

Так, альтернативним законопроектом пропонується надати право на перерахунок пенсії, призначеної військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію за Законом України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”, та членам їх сімей відповідно до частини другої статті 42 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” та одночасно на перерахунок пенсії відповідно до частини четвертої статті 63 Закону України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”.

Крім того, пропонується встановити додаткове право на збільшення пенсії (перерахунок пенсії) у зв’язку із підвищенням розмірів оплати праці працюючих на відповідних посадах державних службовців, працівників органів місцевого самоврядування, журналістів та наукових працівників.

Реалізація норм альтернативного законопроекту створить переваги щодо пенсійного забезпечення окремих категорій осіб, чим порушить принцип рівності та може спричинити численні звернення щодо створення подібних умов для інших категорій громадян.

Також, надання окремій групі осіб, відокремленій за ознакою виду та часу призначення пенсії, додаткового права на збільшення пенсії (перерахунок пенсії) у зв’язку із підвищенням розмірів оплати праці працюючих на відповідних посадах державних службовців, працівників органів місцевого самоврядування, журналістів та наукових працівників не узгоджуються із вимогами Закону України “Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні” та призведе до звернень осіб, яким пенсія призначена після набуття чинності Законом України від 03 жовтня 2017 року № 2148-VIII “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій”, стосовно застосування до них аналогічного правового

Капінус Євгеній Валерійович

КНЕДП - ІДД ДПС

AD92F1C54BA67636EEB87183E6E5829422BB34619585B5EB63A4FBDEB5AE628D01

23.02.2021

Пенсійний фонд України

23.02.2021 2800-0602-3/8141

регулювання та надання відповідних пропонованим альтернативним законопроектом прав.

Пропоноване альтернативним законопроектом застосування для перерахунку пенсій норм, методики та порядку перерахунку пенсії державним службовцям, потребує додаткової деталізації з огляду на вид призначеної особі пенсії та положення пункту 13 розділу XV “Прикінцеві положення” Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” щодо вибору пенсії, у разі якщо особа має право на пенсію за декількома законами.

Крім того, пропозиція альтернативного законопроекту щодо надання права дострокового виходу на пенсію особам, трудовий договір з якими розірвано за півтора року до досягнення, зокрема пенсійного віку, що дає право на призначення пенсії відповідно до законів України “Про державну службу”, “Про статус народного депутата України”, “Про прокуратуру”, “Про наукову і науково-технічну діяльність” (за наявності відповідних умов) суперечить нормам частини другої статті 5 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, відповідно до якої виключно цим Законом визначаються, зокрема, умови набуття права та порядок визначення пенсійних виплат, їх здійснення.

Отже, прийняття пропозицій, викладених в альтернативному законопроекті, призведе до створення колізії щодо застосування цих положень, а також не узгоджується із принципом правової визначеності, що полягає, як зазначив Європейський суд з прав людини, в тому, що право має бути належним чином доступним та передбачуваним за своєю дією та сформульованим з належною чіткістю, що дає можливість особам регулювати свою поведінку.

У Рішенні Конституційного Суду України від 20 грудня 2017 року № 2 р/2017 зазначено про те, що принцип юридичної визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, зокрема їх передбачуваності (прогнозованості) та стабільності. Разом з цим, у доповіді “Верховенство права”, схваленій Європейською Комісією “За демократію через право” на 86-му пленарному засіданні, що відбулося 25-26 березня 2011 року, зазначено про те, що юридична визначеність є ключовою у питанні розуміння верховенства права; держава зобов’язана дотримуватися та застосовувати у прогнозований і послідовний спосіб ті закони, які вона ввела в дію; юридична визначеність передбачає, що норми права повинні бути зрозумілими і точними, а також спрямованими на забезпечення постійної прогнозованості ситуацій і правових відносин; юридична визначеність означає також, що необхідно у цілому дотримуватися зобов’язань або обіцянок, які взяла на себе держава перед людьми (поняття “законних очікувань”).

Реалізація норм альтернативного законопроекту, в тому числі з огляду на статті 7, 113, пункти 20 та 29 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України

потребує визначення джерел покриття цих витрат та врахування думки Міністерства фінансів України щодо можливості їх реалізації.

При цьому, слід враховувати додержання принципу пропорційності між соціальним захистом громадян та фінансовими можливостями держави, а також гарантування права кожного на достатній життєвий рівень, що є одним із визначальних елементів у регулюванні суспільних відносин у соціальній сфері.

Всупереч частині третій статті 91 Регламенту Верховної Ради України до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єктом права законодавчої ініціативи не додано фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки).

Пропозиція альтернативного законопроекту щодо набрання ним чинності з дня, наступного за днем його опублікування, потребує узгодження із частиною третьою статті 27 Бюджетного кодексу України, відповідно до якої закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються після 15 липня року, що передує плановому, вводяться у дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

**Голова правління
Пенсійного фонду України**

Євгеній КАПІНУС